

T.C.
TÜRKİYE İNSAN HAKLARI VE EŞİTLİK KURUMU
1.DAİRE KARARI

Başvuru Numarası : 2023/783
Toplantı Tarihi/Sayısı : 8.5.2024/41
Karar Numarası : 2024/449
Başvuran : M. S.
Başvuran Vekili : -
Adres : -
Muhatap Kurum/Kişi : Akçadağ T Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu
Muhatap Adres : -

I. BAŞVURUNUN KONUSU

1. Başvuranın; haklı olmayan sebeple disiplin cezası aldığı, kötü muameleye maruz kaldığı, açlık grevine başladığı, konuyla ilgili şikâyetle bulunacağını belirttiğinde şikâyetçi olmaması konusunda üzerinde baskı kurulup tehdit edildiği iddialarına ilişkindir.

II. İNCELEME SÜRECİ

2. Başvuran, başvuru dilekçesinde özetle;

a. Bulunduğu Akçadağ T Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumunda 6/4/2023 tarihinde bir mahpus tarafından fiziksel şiddete maruz kaldığını, yaşanan olayın ardından verilen disiplin cezası nedeniyle iyi halinin sona erdiğini,

b. Görevli personel tarafından elinin kırıldığını, konuyla ilgili şikâyetle bulunacağını belirttiğinde şikâyetçi olmaması konusunda üzerinde baskı kurulup tehdit edildiğini iddia etmektedir.

3. Muhatap Akçadağ T Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu Müdürlüğünden alınan yazılı görüşte özetle;

a. Başvuranın disiplin gerekçesiyle Kayseri 1 No.lu T Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumuna nakledildiği,

b. Başvuranın aynı koğuştaki mahpus ile kavga etmesi nedeniyle konuya ilişkin tutanak tutulduğu, başlatılan disiplin soruşturması neticesinde her iki mahpusa disiplin cezası verildiği,

c. Başvuranın açlık grevine başlaması nedeniyle hakkında tutanak tanzim edilerek disiplin soruşturması başlatıldığı ve disiplin cezası verildiği,

ç. Kurum personelinin kendisini darp ettiği ve elinin kırık olduğu iddiasına ilişkin somut herhangi bir ibareye rastlanılmadığı, başvuranın darp cebir raporunda elinin kırık olduğuna dair bir ibarenin olmadığı, söz konusu başvuru kapsamında görevli personelin herhangi bir kasıt, kusur veya ihmali bulunmadığından personel hakkında idari soruşturma başlatılmadığı belirtilmiştir.

4. Muhatabın yazılı görüşüne karşı başvuran tarafından sunulan yazılı görüşte özetle; nakil olmadan önce bulunduğu Akçadağ T Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu personelinin mahpuslara ayrıcalıklı davrandığı, özgürlüğünden mahrum bırakılan mahpuslara kötü muamelede bulunduğu, bu sebeple açlık grevine başlamış olduğunu ancak nakledildiği ve halihazırda bulunduğu Kayseri 1 No.lu T Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumunda herhangi bir sorununun olmadığı, kendilerine suçlu gözüyle bakılmadığı ifade edilmiştir.

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

III. İLGİLİ MEVZUAT

5. Türkiye Cumhuriyeti Anayasası'nın "Kişinin dokunulmazlığı, maddi ve manevi varlığı" başlıklı 17'nci maddesinin ilgili bölümü şöyledir:

"Herkes, yaşama, maddi ve manevi varlığını koruma ve geliştirme hakkına sahiptir. Tıbbi zorunluluklar ve kanunda yazılı haller dışında, kişinin vücut bütünlüğüne dokunulamaz; rızası olmadan bilimsel ve tıbbi deneylere tabi tutulamaz. Kimseye işkence ve eziyet yapılamaz; kimse insan haysiyetiyle bağdaşmayan bir cezaya veya muameleye tabi tutulamaz. (...)"

6. 20/4/2016 tarihli ve 6701 sayılı Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanunu'nun "Kurumun görevleri" başlıklı 9'uncu maddesinin birinci fıkrasının (i) bendinde: "Özgürlüğünden mahrum bırakılan ya da koruma altına alınan kişilerin ulusal önleme mekanizması kapsamındaki başvurularını incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek" Kurumun görev alanları arasında düzenlenmiştir.

7. 6701 sayılı Kanun'un "Başvurular" başlıklı 17'nci maddesinin birinci ve sekizinci fıkrasında: "Ayrımcılık yasağı ihlalden zarar gördüğü iddiasında bulunan her gerçek ve tüzel kişi Kuruma başvurabilir. 9'uncu maddenin birinci fıkrasının (i) bendi kapsamında yapılan başvurular hakkında da bu madde hükümleri uygulanır." hükümleri yer almaktadır.

8. 24/11/2017 tarihli ve 30250 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanununun Uygulanmasına İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik'in "Ön incelemenin yapılması" başlıklı 48'inci maddesinin birinci fıkrasına göre:

"Kuruma yapılan başvurular, inceleme ve araştırmaya geçilmeden önce ön incelemeye tabi tutulur. ..."

9. Mezkûr Yönetmelik'in "Karar türleri" başlıklı 65'inci maddesi şöyledir:

"(1) Kurum, yapılan başvuru veya resen inceleme kapsamında yaptığı inceleme ve araştırma sonucunda incelenemezlik kararı, gerekçeli kabul edilmezlik kararı, gönderme kararı, ihlal kararı, idari yaptırım kararı, uzlaşma kararı, ret kararı ve karar verilmesine yer olmadığına dair karar verir."

10. Mezkûr Yönetmelik'in "Gerekçeli kabul edilmezlik kararı" başlıklı 67'nci maddesi şöyledir:

"(1) Ön inceleme aşamasında, başvurunun açıkça dayanaksız olup olmadığı, başvurunun hakkın kötüye kullanımını teşkil edip etmediği, ayrımcılık yasağı ihlalden kaynaklanan bir zararın bulunup bulunmadığının tespiti açısından incelenebilirliğin esasla birlikte incelenmesi kararlaştırılan başvurulara ilişkin esas inceleme ve araştırma aşamasında söz konusu koşulları taşımayan başvurularla ilgili gerekçeli kabul edilmezlik kararı verilir. (2) Ön inceleme aşamasında incelenabilir bulunan ya da incelenebilirliği esasla birlikte incelenmesi ve araştırılması kararlaştırılan başvuruların 48 inci maddede belirtilen gerekli koşulları taşımadığının anlaşılması halinde de bu başvurularla ilgili gerekçeli kabul edilmezlik kararı verilir."

IV. DEĞERLENDİRME VE GEREKÇE

11. Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumunun amacı; insan onurunu temel alarak insan haklarının korunması ve geliştirilmesi, kişilerin eşit muamele görme hakkının güvence altına alınması, hukuken tanınmış hak ve hürriyetlerden yararlanmada ayrımcılığın önlenmesi ile bu ilkeler doğrultusunda faaliyet göstermek, işkence ve kötü muameleyle etkin mücadele etmektir.

12. 6701 sayılı Kanun'un 9'uncu maddesinde; insan hakları ihlallerini resen incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek, ayrımcılık yasağı ihlallerini resen veya başvuru üzerine incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek, özgürlüğünden mahrum bırakılan ya da koruma altına alınan kişilerin ulusal önleme mekanizması kapsamındaki başvurularını incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek Kurumun görevleri arasında sayılmıştır.

13. Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi (AİHM), Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nin (AİHS) 3'üncü maddesinin demokratik toplumların en temel değerlerinden birini kapsadığını belirtmektedir. En zor koşullarda bile Sözleşme, işkenceyi ve insanlık dışı veya aşağılayıcı muamele veya cezayı kesin ifadelerle yasaklamaktadır. 3'üncü madde istisnalara ilişkin bir hüküm getirmez ve 15'inci maddenin ikinci paragrafı uyarınca, kişinin yaşamını tehdit eden acil bir durum söz konusu olduğunda bile bu maddeden herhangi bir sapmaya izin verilmez (AİHM, Selmouni/Fransa [BD], B. No: 25803/94, 28/7/1999, para. 95; Assenov ve diğerleri/Bulgaristan, B. No: 24760/94, 28/10/1998, para. 93).

14. AİHM, bir kötü muamelenin AİHS'in 3'üncü maddesi kapsamında değerlendirilebilmesi için belli bir şiddet seviyesine ulaşması gerektiğini; bu asgari seviyenin göreceli olduğunu; vakadaki muamelenin niteliği ve bağlamı, icrasının şekli ve yöntemi, süresi, fiziksel ve ruhsal etkileri ve bazı durumlarda mağdurun cinsiyeti, yaşı ve sağlık durumu gibi koşullara bağlı olduğunu ifade etmiştir (AİHM, Bouyid/Beleşika, B. No: 23380/09, 28/9/2015, para. 86).

15. Kötü muameleye maruz kalması nedeniyle mağdur olduğunu ileri süren kişilerin kötü muamele yasağı kapsamına giren ağırlıkta bir muamele görmüş olabileceklerini gösteren emare ve delil sunmaları gerektiğini belirtmek gerekir (Anayasa Mahkemesi [AYM], Beyza Metin, B. No: 2014/19426, 12/12/2018, para. 45). İşkence ve kötü muamele iddiaları konusunda da AİHM, "*makul şüphe bulunmaması*" ya da "*bütün makul kuşkunun ötesinde*" şeklinde bir kanıtlama standardı uygulamaktadır. Ancak Mahkeme, bu kanıtlamaya yeterince sağlam, kesin ve birbirleriyle uyumlu çıkarsamaların ve aynı ölçüde çürütülememiş maddi karinelerin bir arada bulunmasıyla varılabileceğini kabul etmektedir (AİHM, İrlanda/Birleşik Krallık, B. No: 5310/71, 18/1/1978, para. 161).

16. Başvuranın kötü muamele iddiası muhatap Kurumun cevabi yazısı ve ilgili mevzuat hükümleriyle birlikte değerlendirildiğinde; başvuranın iddiasının ispatına ilişkin elverişli bir delil bulunmadığı, iddia konusu olaya ilişkin kamera görüntüleri mevcut olmaksızın bir değerlendirme yapılmasının da olanaklı olmadığı, ayrıca başvuranın kötü muamele iddialarının makul kuşku kalmayacak şekilde kanıtlandığı sonucuna varmanın da mümkün olmadığı, bu sebeple başvuranın açıkça dayanaktan yoksun mezkûr iddiasının kabul edilmez olduğu değerlendirilmiştir.

17. Başvuranın haklı olmayan sebeple disiplin cezası aldığı iddiasıyla ilgili olarak muhatap tarafından başvuranın aynı koğuşta bulunduğu mahpus ile kavga etmesi neticesinde olaya ilişkin tutanak tutulduğu, başlatılan disiplin soruşturması neticesinde bir gün hücreye koyma disiplin cezası verildiği belirtilmiştir.

18. Başvuranın açıklık grevine girdiği iddiasıyla ilgili olarak muhatap tarafından konuya ilişkin tutanak tanzim edildiği ve başvurana bir ay bazı etkinliklere katılmaktan alıkoyma disiplin cezası verildiği belirtilmiştir.

19. Yargıtay 9. Ceza Dairesinin 22/11/2012 tarihli ve 2012/10125-13242 sayılı kararında: "*Ceza infaz kurumlarının kanunla belirlenmiş kendine özel şartları ve kuralları olan kurumlar olduğu, kişi hürriyetinin kanundan kaynaklanan yetkiye dayanılarak kısıtlandığı kurumlarda belirli bir disiplinin sağlanması da yine mevzuat gereğince zorunlu olduğu*" ifade edilmiştir.

20. 29/12/2004 tarihli ve 5275 sayılı Kanun'un "*İnfazda temel amaç*" başlıklı 3'üncü maddesinin birinci fıkrasında: "*Ceza ve güvenlik tedbirlerinin infazı ile ulaşılacak istenilen temel amaç, öncelikle genel ve özel önlemeyi sağlamak, bu maksatla hükümlünün yeniden suç işlemesini etkileyici etkenleri*

güçlendirmek, toplumu suça karşı korumak, hükümlünün yeniden sosyalleşmesini teşvik etmek, üretken ve kanunlara, nizamla ve toplumsal kurallara saygılı, sorumluluk taşıyan bir yaşam biçimine uyumunu kolaylaştırmaktır.” hükmü ile aynı Kanun'un “*Cezayı çekme, güvenlik ve iyileştirme programına uyma*” başlıklı 26'ncı maddesinin birinci fıkrasında: “*Hükümlü, hapis cezasının yerine getirilmesine katlanma ve bu amaçla düzenlenen infaz rejimine uygun tutum ve davranışlar içinde bulunmakla yükümlüdür.*” hükmü yer almaktadır.

21. 5275 sayılı Kanun'un “*Bazı etkinliklere katılmaktan alıkoyma*” başlıklı 40'inci maddesinin ilgili bölümü şöyledir:

“(2) Bazı etkinliklere katılmaktan alıkoyma cezasını gerektiren eylemler şunlardır: ... g) Açlık grevi yapmak.”

22. 5275 sayılı Kanun'un “*Hücreye koyma*” başlıklı 44'üncü maddesinin ilgili bölümü şöyledir:

“(2) Bir günden on güne kadar hücreye koyma cezasını gerektiren eylemler şunlardır: ... e) Hükümlü ve tutukluları daha az cezayı gerektiren şekilde kasten yaralamak. ...”

23. 5275 sayılı Kanun'un “*Disiplin soruşturması*” başlıklı 47'nci maddesinin ilgili bölümü şöyledir:

“Uyarma, kınama ve bazı etkinliklere katılmaktan alıkoyma cezaları kurumun en üst amiri tarafından verilir ve uygulanır. Hükümlülerin diğer disiplin cezalarını gerektiren eylemlerinin öğrenilmesinden itibaren derhâl ve en geç beş gün içinde kurum en üst amirince atanan bir görevli tarafından soruşturmaya başlanır. ... Düzenlenen rapor ve ekleri disiplin kuruluna sunulur. ... Disiplin kurulu, yasada yazılı disiplin cezası uygulanmasına veya disiplin cezası verilmesine yer olmadığına karar verebilir. ...”

24. 29/3/2020 tarihli ve 31083 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Ceza İnfaz Kurumlarının Yönetimi ile Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Yönetmelik'in “*Disiplin kurulunun görev ve yetkileri*” başlıklı 30'uncü maddesinin ilgili kısmında; “*Hükümlülere uyarma, kınama ve bazı etkinliklere katılmaktan alıkoyma cezaları dışında kalan disiplin cezalarını vermek ve Mevzuatla verilen diğer görevleri yerine getirmek*” Disiplin Kurulunun görev ve yetkileri arasında sayılmıştır.

25. Muhatap Kurumun cevabi yazısı ve ekleri ilgili mevzuat hükümleri ile birlikte değerlendirildiğinde, disiplin cezası verilmesine ilişkin görev ve yetkinin muhatap Kuruma ait olduğu, başvuranın mevzuatta disiplin cezası verilmesini gerektiren eylemleri nedeniyle yine mevzuatta ifade edilen disiplin cezalarının uygulandığı anlaşılmış olup muhatap tarafından hak ihlaline varan bir uygulamanın gerçekleştirilmediği anlaşılmıştır.

26. Sonuç olarak; ceza infaz kurumundaki tutulma koşulları bir bütün olarak değerlendirildiğinde, yukarıda açıklanan nedenlerle başvurudaki iddialar kapsamında hak ihlaline varan bir uygulama bulunmadığı kanaatine varılmıştır.

V. KARAR

A. Başvuruda KÖTÜ MUAMELE YASAĞININ İHLAL EDİLMEDİĞİNE,

B. Kararın taraflara tebliğine ve KAMUOYUNA DUYURULMASINA,

C. Karara karşı tebliğ tarihinden itibaren 60 gün içerisinde Ankara İdare Mahkemesine başvurulabileceğine,

8/5/2024 tarihinde, OY BİRLİĞİYLE, karar verildi.

e-imzalıdır

Av. Alışan TİRYAKİ
Daire Başkanı

e-imzalıdır

Dilek ERTÜRK
Üye

e-imzalıdır

İsmail AYAZ
Üye

e-imzalıdır

Saffet BALIN
Üye

e-imzalıdır

Av. Zennure BER
Üye